

Čtyři odpovědi, čtyři přístupy

MVDr. Václav Osička si do improvizované diskusní arény pozval čtyři účastníky, zástupce úspěšných českých chovatelských podniků s chovem C a H plemene. Odpovědi shrnujeme v následujícím záznamu panelové diskuse, která se uskutečnila v rámci vyhlášení výsledků Mléčné farmy roku 2023.

Účastníci diskuse:

- Ing. Roman Sadílek, předseda zemědělského družstva Nová Ves Víška, 857 ha (obilniny, řepka, kukuřice, pícniny), 462 dojnic plemene české strakaté, 10 266 kg za laktaci, mezidobí 382.
- Jiří Vrzáček, ředitel a. s., Agro Liboměřice, 1500 ha OP (obilniny, řepka, kukuřice, krmiva), 600 ha luk a pastvin, 750 českých strakatých dojnic, 9362 kg za laktaci, BPS.
- Ing. Zdeněk Vala, Ph.D., vedoucí úseku živočišné výroby a. s. Bonagro sídlící nedaleko Brna, 4000 ha zem. půdy (obilniny, kukuřice, řepka, vojtěška a další krmiva), 1150 holštýnských dojnic s průměrnou užitkovostí 10 690 kg, BPS.
- Petr Ficbauer, ředitel živočišné výroby a. s. Agrosumak, Suchdol nad Odrou, skupina Spearhead, 3400 ha (750 ha TTP, obilniny, cukrovka, sója, jetele na osivo, krmiva), 1650 holštýnských dojnic, 250 krav masného skotu.

Ot.: Jak přistupujete k faremním kultivacím. Jak praktikujete dojení?

Sadílek: Máme rybinovou dojírnu 2 x 10 stání, dojíme dvakrát denně po 12 hodinách, dojírnu obsluhují dva dojiči a jeden člověk nahání. Nejdojnější skupiny krav dojíme čtyřikrát – na začátku každého dojení a na konci, což se nám velice osvědčilo. Používáme jak predip, tak i post dip, dezinfikujeme dojící zařízení i během dojení.

Vrzáček: Dojíme na 32místném kruhu dvakrát denně s průchodností dojírny 130 kusů. Dva dojiči na směnu a jeden stájník na ranní směnu, což je pět lidí denně pro všechny dojnice. Dojírna je vybavena automatickým systémem dezinfekce struků, takže nespolehneme na lidský faktor.

Vala: Dojíme dvakrát denně, po dvanácti hodinách. Mléko se sváží každý den,

Ficbauer: Na kruhové dojírně o 24 stáních dojíme dvakrát po 12 hodinách, začátek je ve čtyři ráno. Používáme mokrou toaletu a kartáč na očištění struků.

Ot.: Jak postupujete v případě záchytu mastitidy, kdo léčbu rozhoduje, používáte faremní kultivace?

Sadílek: Již několik let kultivujeme vzorky mléka, je to podle mého nutnost. Personál na dojírně objeví zánět, odebere vzorek ke kultivaci, veterinář se volá k zánětům v průběhu dne, někdy přijíždí i večer – jde o včasně podchycení zánětu. Po vyhodnocení se řídíme podle stanoveného plánu.

Zleva moderátor Václav Osička, diskutující: Zdeněk Vala, Petr Ficbauer, Jiří Vrzáček a Roman Sadílek
Foto Lukáš Prýmas

Vrzáček: Faremní kultivace děláme asi 2,5 roku. Když dojič najde zánět, odebere vzorek, který předá zootechnikovi a následně veterináři ke kultivaci. Veterinář každý den ráno přijíždí a má ke kultivacím vyhrazenou místnost. Zootechnik rozhodne, jestli se kráva bude léčit, veterinář stanoví čím. K záchytu zánětů pomáhá i sledování vodivosti mléka.

Vala: Postupujeme podobným způsobem jako v Liboměřicích (Vrzáček), dojičky navíc před odběrem vzorku dělají NK test, v kanceláři zootechniků se provádí faremní kultivace. Následně ve spolupráci s veterinářem lékařem zootechnik rozhodne o léčbě a veterinář určí prostředek. Následně se kontroluje účinnost léčby faremní kultivací.

Ficbauer: Kultivace na farmě používáme od roku 2016, jde o standardní

nástroj. Pokud ošetřovatel najde zánět, odebere vzorek a zootechnička následně udělá kultivaci. V souladu s veterinářem máme plán, jak používat antibiotické přípravky, takže je v případě potřeby aplikujeme. Veterinář navštěvuje chov dvakrát týdně. Používáme deník léčby na portálu farmáře, kam aktuálně zapisujeme veškeré nemoci. Dříve jsme používali dojirenský software.

Vala: Na obou našich farmách máme se selektivním zaprahováním dobré zkušenosti. Pokud má kráva bezproblémovou laktaci, nevidím jediný důvod, proč tento způsob nepoužívat. Osvědčily se nám strukové zátky. Vycházíme z dat KU, což nám zatím dostačuje.

Ficbauer: Selektivně zaprahovat jsme zkoušeli již před pěti lety polovinu zvířat. Vrátili jsme se k antibiotikům. Ale nyní to zkoušíme zvrátit.

Ot.: V jakém věku začínáte reprodukci u jalovic? Využíváte reprodukční protokoly?

Sadílek: Zatím nemáme žádný program pro sledování říjí. Náš průměrný věk otelených jalovic je 25 měsíců a sedm dní. Není naším primárním cílem zapouštět co nejdříve. Hmotnost pro zapuštění jalovic je 450 kg a máme udělaná zapouštědla v té výšce, ve které je chceme mít, takže hmotnost a rámec. Někdy tedy zapouštíme i pod 14 měsíců, aby jalovice nezatlostly. Inseminujeme od 42. dne po porodu, vše jedeme na přirozené říje. Pouze když má kráva cystu, aplikujeme estrofan. Síce krávy mají pedometry, ale nepoužíváme je, protože náš personál dobře vyhledává říje jak u jalovic, tak u krav.

Vrzáček: Naše dvě kritéria jsou: věk 14 měsíců a hmotnost 450 kg. Od příštího měsíce budeme vyhledávat pomocí měření aktivity. U krav se řídíme podle monitoringu krčních responderů, 42 dní necháváme dojnice bez říje. Pokud se kráva neříjí nad 42 až 50 dní, pícháme estrofan, případně ji necháme do další říje. Monitorujeme březost pomocí sonografu. Estrofan píchá zootechnik, inseminaci a sonograf pracovník oprávněné organizace, takže veterinář není do reprodukce příliš zapojen.

Vala: Jalovice zapouštíme od 12. měsíce na obou farmách, při výšce v kohoutku 130 cm, min. hmotnost 400 kg. Zatím stále vyhledáváme říje pomocí ošetřovatelů, ale u jalovic už máme v plánu jiné řešení. U krav jsme nedávno pořídily nový systém monitoringu říje, doba, než s krávou začneme

Ot.: Podle stávající legislativy už máme povinnost selektivně zaprahovat, ale není jasně dané, kolik zvířat musí být bez antibiotik zasaženo. Jak k tomu přistupujete vy?

Sadílek: Jsme ve fázi, že ze skupiny k zasažení vybereme podle počtu SB, metodiku zkoušíme. Necháme krávy otelit a budeme vyhodnocovat. Máme obavy, abychom nemuseli používat antibiotika ve zvýšené míře léčebně v začátku laktace.

Vrzáček: My kultivujeme všechny krávy před odstavem. Pozitivní přelčíme a následně všechny krávy „zastkujeme“. Průměrně asi jedna kráva z 25 dostává antibiotika. Po otelení se odeberá další vzorek a pak vyhodnocujeme. Zprvu jsme zaznamenali zvýšenou frekvenci mastitid po otelení, ale po roce cíleného zaprahování už není stádo ve špatném stavu.

pracovat, je kolem 60 dní. Používáme protokoly synchronizace, každý den farmy navštěvuje inseminační technika. Veterinář řeší případnou sterilitu ve spolupráci se zootechnikem.

Ficbauer: Jalovice inseminujeme od ukončeného 12. měsíce, podmínkou je hmotnost 400 kg. Od desátého měsíce stáří jalovic používáme systém Ovalert. Kráva má prostor od 40. do 60. dne reagovat v systému Ovalert, pokud to nefunguje, nastupují synchronizační programy (Double OvSynch, G6G). Reprodukci řeší zootechnik, veterinář sonografuje a inseminátor inseminuje.

Ot.: Jak řídíte poporodní období?

Sadilek: Pokud kráva nemá příznaky zadržného lůžka, zůstává na porodně dvě noci. Následně jde na produkční stáj, nic neměříme a žádné speciální nápoje nepodáváme, kráva se začlení do produkčního stáda. Pokud je něco v nepořádku, vrátíme se k ní později, ale nebývá. Zdraví plyne z kvalitního objemu a odchovu.

Vrzáček: První dva dny po porodu měříme teplotu, kráva dostává nápoj. Po čtyřech dojeních se kráva převáží na reprodukční stáje na rozdoj, kde je monitorována pomocí krčního responderu. Pokud má problémy, měří se ketolátky, hodně drenčujeme.

Vala: Kráva po otelení dostane dobrovolný nápoj. Sledujeme napojení telete mlezivem, celkovou bílkovinu v krvi. Každá kráva projde kontrolou veterináře, teplotu a ketolátky měříme pouze na jedné z farem. Několik dní je v poporodní sekci, pokud je v pořádku, pokračuje do reprodukce.

Ficbauer: Kráva po porodu dostává dobrovolný nápoj. Prvních pět dní měříme teplotu, pokud je v pořádku, už do krav nesaháme. Přejíždí na produkční farmu, kde se věnujeme ketolátkám, případně provádíme rektální vyšetření.

Ot.: Jak vyrábíte objemná krmiva?

Sadilek: Pro chod každého střediska ŽV jsou objemná krmiva zásadní. Myslím si, že by jejich výrobu měl mít na starosti zootechnik. Od roku 1991 mi byla výroba svěřena a i jako předseda mám tuto činnost na starosti. Veškerá další organizace stáda a případné problémy pramení z toho, jestli se objemy povedou či nepovedou.

Vala: Vzhledem k BPS ročně vyrobíme kolem 30 tisíc tun kukuřičné siláže. Mám ty zkušenosti, že je lépe si výrobu na obou farmách hlídat sám, než se s důvěrou obrátit na kolegy agronomy... Vzhledem k velkým plochám se u nás sklizeň protahuje na dlouhé období – abychom to urychlili, siláže pro krávy vyrábíme pomocí služby

Ficbauer: Dříve jsem výrobu objemů měl na starosti já, nyní jsem svěřil tuto pozici agronomovi, který je plně zodpovědný mé osobě. Jde vlastně o sedmého zootechnika, který to má na plný úvazek. Zootechnici mají na starosti zakrývání jam.

Ot.: Jak vnímáte klimatickou změnu? Připravujete nějaká opatření?

Sadilek: Určitě každý vnímá, že je období, kdy přijde rychlá voda, nebo období bez vody. Určitou naší výhodou jsou těžké půdy. Když spadne nějaká voda, snažíme se s ní hospodařit. Krmivo děláme převážně na orné půdě – jetele plus luskovinoobilné směsky. Uplatňujeme sedmihonný osevni postup, kdy máme předimenzován podíl jetelovin. Po dva roky už sklízíme pouze první seče, zatím máme plné jámy.

Vrzáček: Klimatická změna tady určitě je. Jak se bránit, to nevím. Šli jsme cestou přísevu, obnov luk, zlepšení hmoty objemů. Ale pokud by nás mělo postihnout sucho, jako bylo před několika lety, nevím, jestli bychom dojnice a všechna zvířata uživil.

Vala: Klimatická změna určitě probíhá. Otázkou je, jak nás ovlivní. Bez vody nebudeme schopni ničeho dosáhnout. Lze pouze předcházet erozi.

Ficbauer: Klimatická změna je na stole. Za posledních 15 let jsme upravili

FAO kukuřice. Před pěti lety jsme se vrhli do přísevu – jetelotravní porosty.

Ot.: Jak vidíte budoucnost?

Sadilek: Optimistický moc nejsem. Jsem spokojen s tím, jak hospodaříme, a to je všechno. Jinak stále poslouchám, jací jsme my zemědělci vyvrhelové. Aktuálně v rostlinné výrobě – máme stroje, ale lidi není kde brát. Tak se zemědělci mají dobře, že v oboru nechce nikdo pracovat. Není to jen otázka nabídnutých peněz, ale například volného času.

Vrzáček: V zemědělství nevidím optimismus v ničem. Opatření SZP se nás dotknou, cena mléka klesá. Pozitivní je, že pokud padnou nějaké farmy, naše bude až mezi posledními.

Vala: Věříme, že cena mléka bude dostatečná. Kdo chce dělat krávy, musí investovat. Na investice musíte někde vzít. Jinak to nejsme schopni dělat. Budme optimisté.

Ficbauer: Věřím, že budeme jedni z mála, kteří přežijí. My děláme krávy s láskou. My budeme dále pracovat. Zřejmě budeme pít české mléko, otázkou je, kolik ho bude.

Kompletní záznam najdete na tvzemedelec.cz

Lukáš Prýmas

Soutěž o mléčnou farmu roku, ocenění za kvalitu chovu dojnic!

www.mlecnafarmaroku.cz

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

